

Cilt: 17 SAYI: 1 OCAK 1989

UNICE ÖZEL SAYISI

Türk sanayicileri ve işadamları derneği

görüş

GÖRÜŞ (AYLIK YAYIN) OCAK 1989
Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği

Sahibi ve Sorumlu Yayın Müdürü
Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı *Ömer Dinçkök*

Yazı İşleri Müdürü :
Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği
Genel Sekreteri *Ertuğrul İhsan Özol*

Yayına Hazırlayan :
Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği
Ekonomik Araştırmalar Bölüm Başkanı
Nilgün Demirtaş

Görüş Araştırma Grubu :

Bu Sayıda :

Nilgün Demirtaş

Dergideki yazılar kaynak olarak TÜSİAD GÖRÜŞ'ün belirtilmesi koşuluyla izinsiz kullanılabılır. İmzalı yazılar, yazarların kişisel görüşlerini yansıtmakta olup, dernek görüşü olarak kabul edilemez.

Adres :

Cumhuriyet Cad. Ferah Ap. 233/9-10
80230 Harbiye - İstanbul
Tlf : 146 24 12 - 140 12 05

Basıldığı Yer :

LEBİB YALKIN YAYIMLARI VE
BASIM İŞLERİ A.Ş.
Tel: 152 11 00 / 5 Hat

Bu Sayıda

TÜSİAD'dan Haberler 4

**TÜSİAD'ın UNICE'ye Üyeliğinin
Anlamı..... 8**

**UNICE'nin 1989-1992 Dönemi AT
Komisyonu'na Önerileri..... 14**

**Avrupa Sanayi ve İşverenler
Konfederasyonları Birliği (UNICE)..... 26**

UNICE'ye Üye Federasyonlar..... 45

TÜSİAD'dan Haberler

Başkan Ömer Dinçkök 13 Aralık 1988 tarihinde Fransa İşverenler Ulusal Federasyonu (CNPF) tarafından Paris'te düzenlenen "1992 Tek Pazar Bayramı"na katıldı.

1992 Tek Pazar Bayramı programı çerçevesinde Fransa Cumhurbaşkanı François Mitterand tarafından kabul edilen UNICE'ye üye teşkilat başkanlarından oluşan bir heyet, Mitterand'a UNICE Başkanlar Konseyi'nce hazırlanan bir deklarasyon sundu.

* * *

İsveç Ticaret Konseyi ve İsveç Sanayicileri Federasyonu'nun davetlisi olarak 20 kişilik bir TÜSİAD heyeti 13-17 Aralık 1988 tarihleri arasında İsveç'i ziyaret etti. Heyete başkanlık eden Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Dinçkök ile Yönetim Kurulu üyeleri Halis Komili, Enis Özsaruhan

ve Genel Sekreter E.İhsan Özol İsveç Sanayi Bakanı Ivar Nordberg, Dışişleri Bakanlığı Ticaret Bölümü Müsteşarlarından Johan Aberg, İsveç Sanayiciler Federasyonu Başkanı Lars Nabseth ve İsveç Ticaret Konseyi Başkanı Bo Hampus Israelsson ile birer özel görüşme yaptılar. Ayrıca heyet üyeleri ile İsveç sanayici ve işadamları arasında toplantılar düzenlendi ve brifingleri takiben heyet mensupları arasında çeşitli iş görüşmeleri yapıldı.

* * *

Türk özel sektörünün NATO çerçevesinde Avrupa Ortak Silah Pazarı imalatı ve ihracatında yerini almasını konu alan Savunma Sanayii Toplantısı 22 Aralık 1988 tarihinde TÜSİAD merkezinde yapıldı. Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Dinçkök'ün takdim konuşmasının ardından TÜSİAD'ı ilk defa ziyaret eden Milli Savunma Bakanı Sayın Ercan Vuralhan konunun önemini vurgulayan bir konuşma yaptı. Daha sonra savunma sanayii konusunda Milli Silah Direktörü Tümgeneral Salih Acarel ve MSB SAGE Başkanı Büyükelçi Vahit Erdem, Uluslararası Sanayi İlişkileri konusunda Dr.Ahmet Söylemezoğlu, IEPG ve CNAD konusunda Dr.Y.Müh.Kd.Bnb. Mehmet Akçay, Kalite Kontrol ve Kalite

Teminatı konusunda Yük.Müh.Kd.Alb.Hüseyin Üzeri, Kodlandırma konusunda Yük. Müh.Bnb.Şükrü Bayındır. NAMSA ve Tedarik konusunda Hv.İk.Alb.Kaya Yüksel, Savunma Sanayi Envanteri konusunda ise Sayın Veysel Yayan birer konuşma yaptılar. Konuşmacıların misafirlerin çeşitli sorularını cevaplandırmasından sonra, davetliler Harbiye Orduevi'nde verilen öğle yemeğine katıldılar.

* * *

Başkan Ömer Dinçkök 20 Aralık 1988 tarihinde AT Komisyonu'nun Ankara'daki temsilcisi Jan van Rij ile Türkiye-AT ilişkileri konusunda TÜSİAD Merkezi'nde görüşme yaptı.

* * *

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı Ali Tıgrel 29 Aralık 1988 tarihinde TÜSİAD'ı ziyaret ederek Başkan Dinçkök ile son ekonomik gelişmeler konusunda bir görüşme yaptı.

* * *

Credit Lyonnais Genel Müdürü Bernard Thiolan, Yürütme Komitesi Üyesi Alexis Wolkenstein ve İstanbul Şubesi Müdürü Guy Goirand 8 Aralık 1988'de TÜSİAD'ı ziyaret ederek Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Dinçkök ile görüştüler.

* * *

TÜSİAD Avrupa Topluluğu Çalışma Grubu 8 Aralık 1988 tarihinde Yıldırım Aktürk başkanlığında toplandı. Toplantıda 1988 yılının genel bir değerlendirilmesi yapıldı ve 1989 yılı programı görüşüldü.

* * *

28 Aralık 1988'de yapılan Yönetim Kurulu toplantısında Başkan Ömer Dinçkök 20 Ocak 1989'da yapılacak genel kurul toplantısında TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanlığına aday olmayacağını bildirdi.

TÜSİAD'ın UNICE'ye Üyeliğinin Anlamı

Türkiye'nin batılılaşması ve Avrupa kültür seviyesine ulaşması bir asırdan fazla bir süredir ülkemizin gündemindedir. Kemalizm bu konuda radikal çözümler getirmiş ve geleneksel altyapının transformasyonu Atatürk'ün sağlığında gerçekleştirilmiştir. Ne varki daha sonraki on yıllarda genel doğrultudan sapılmamış ise de, batılılaşma hızında yavaşlamalar ve zigzaglar olmuştur.

Geleneksel bir toplumun modernizasyonu kapsamlı bir sosyal olay olup sadece elit grupların veya ekonominin belli kesimlerinin çağdaşlaması ile mümkün değildir. Ayrıca ekonomik sürecin modernizasyonu ile politik sürecin modernizasyonu birbirine bağlı olmakla beraber önkoşulları ayrı ve değişik olaylardır. Nitekim, Atatürk döneminde başlayan sosyal ve hukuki altyapının modernleştirilmesi gayretleri diğer sosyal konularda -özellikle ekonomi

ve iç politika- aynı hızla sürdürülememiş ve modernleşme süreci, zaman zaman yavaşlamış veya birçok defa kesintiye uğramıştır.

1980 yıllarından sonra toplumun demokratize olması ekonomide piyasa ekonomisi sisteminin katkısı ile yeniden hızlanmıştır. Bu dönemde TÜSİAD, Sermaye Piyasası, Kamu Bürokrasisi, İhracat Teşvik Kuralları, Özelleştirme, Serbest Bölgeler, Konvertibilite, Girişimcilik, Dış Borçlanma, İç Borçlanma, Enflasyon, Mali Aracı Kuruluşların Modernizasyonu vs. gibi piyasa ekonomisinin temel müesseseleri hakkında yapılması gereken ön çalışmaları ilgili kuruluşlara ve kamuoyuna açıklamış ve ülkemizin AT'na en kısa sürede entegre olması TÜSİAD önerileri arasında devamlı olarak yer almıştır.

Ülkemizin AT'na entegre olması konusunda sanayi kuruluşları arasındaki koordinasyon ve görüş teatisinin önemini müdrük olan TÜSİAD yöneticileri 1987 yılında Avrupa Sanayi ve İşverenler Konfederasyonları Birliği (UNICE) ile ön temaslarını yapmışlar ve müracaat halinde hemen kabul edileceklerini saptamışlardır.

TÜSİAD'ın UNICE'ye üyeliği 1 Ocak 1988'den itibaren geçerli olmak üzere, UNICE Yönetim Kurulu'nca 16 Kasım 1987'de kabul edilmiş, ancak bu işlemin Türk Hükümeti tarafından onaylanması bürokratik nedenlerle 20 Mayıs 1988 tarihine kadar gecikmiştir.

TÜSİAD'ın UNICE üyeliğinin anlamı şudur:

1. TÜSİAD, ileri gelen Türk sanayici ve işadamlarının demokratik esaslara göre kurduğu bağımsız bir kuruluştur. (Statü gereğince, bir yasa ile kurulan ve girilmesi mecburi olan kuruluşlar UNICE'ye kabul edilemez)

2. TÜSİAD, gelecekteki Avrupa'nın oluşmasına katkı yapacak bir program, kadro ve dinamizme sahiptir.

TÜSİAD'ın UNICE üyeliğinin sağlayabileceği yararlar ise şöyle özetlenebilir:

AT ile ilgili bütün ekonomik, mali, teknolojik gelişmelerin kesinleşmeden önce birinci elden ve kuşbakışı bir şekilde süratle öğrenilmesi imkan dahiline gelmiştir.

Türk işverenleri, başkan, yardımcıları, genel müdürler için Avrupalı meslekdaşlarıyla yılda en az 3-4 defa birarada olma ve dostlukları geliştirme ve sorunlarını tartışma imkânları hasıl olmuştur.

AT organlarında Türk sanayii aleyhinde alınabilecek kararları zamanında haber alarak değiştirme, lehte alternatifler geliştirme ve sanayileşmemizi süratlendirecek özel politikalara öncelik verilmesini istemek imkânı doğmuştur.

Avrupa ülkelerindeki sanayilerdeki gelişmeleri ve sorunları süratle öğrenme ve gerekirse tedbir alma olanakları sağlanmış-
tır.

Türk ihracatına çıkarılan engelleri UNICE organlarında dile getirme olanakları yaratılmıştır.

Konjonktür ve sermaye hareketlerini Avrupa trendlerine göre zamanlama imkanları doğmuştur.

Avrupa sermaye piyasalarında, özellikle üyelerimize daha kolay ve daha fazla dış kredi ve teknoloji alma kolaylıkları artmıştır.

Yukarda sağlanan olanakları TÜSİAD Türkiye'de dahi zor sağlayabilirken bu kolaylığın Avrupa çapında gerçekleşmesi TÜSİAD çalışmalarının boyutlurunu birkaç misli büyümüştür. En son olarak 13 Aralık 1988'de Fransız TÜSİAD'ı CNPF' in düzenlediği Avrupa Tek Pazar Bayramı dolayısıyla TÜSİAD Başkanı Ömer Dinçkök de diğer meslektaşlarıyla birlikte Avrupa sanayicilerinin ortak bildirisini imzalamaya davet edilmiştir.

Bu bildiri ile ilk defa olarak Türk sanayici ve işadammının Avrupa sanayi hareketinin ayrılmaz bir parçası olduğu kabul ve tes-cil edilmiş olmaktadır.

Bu ortak bildiriden alman şu iki paragraf son derece anlamlıdır,

"Biz, Avrupalı sanayiciler, 21.yüzyıla hep birlikte başarılı olarak girmemizde Avrupa'nın bizim için ortak bir girişim ve bir fırsat olduğunu ilan ediyoruz. Bu resmi açıklama iş dünyasının ortak bir sözleşmesi niteliğindedir.

(.....)

Bu dava, açıklık ruhu ve diyaloga girişme bilinci gerektirir. Bu, cesaret ve kararlılık gerektirir. Geleceğimiz kendi elimizdedir. Başarımız onu birlikte inşa etmemize bağlıdır."

TÜSİAD olarak, Türk demokrasisi ve sanayiinin Avrupa'nın artık ayrılmaz bir parçası olduğunun bilincindeyiz. Bugün ve gelecekteki TÜSİAD çalışmalarının bu açıdan değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

UNICE'nin 1989-1992 Dönemi AT Komisyonu'na Önerileri

UNICE, Ocak 1989'da görevi devralan yeni AT Komisyonu'na Avrupa sanayi ve iş dünyasının görüşlerini yansıtmak amacıyla bir memorandum sunulmasını kararlaştırmıştır. Bu memorandum aşağıda özetlenmiştir.

1. 1985 yılının Ocak ayının ilk günlerinde, Lord Pennock, UNICE Başkanı, tarafından Avrupa sanayi ve işalemi adına Başkan Jacques Delors'a aşağıdaki öncelikleri içeren bir liste sunulmuştu:

1. İç pazarın tamamlanması,
2. Üçüncü ülkelerle AT ilişkilerinin kuvvetlendirilmesi,
3. İspanya ve Portekiz'in AT'na ahenkli bir şekilde entegrasyonunun sağlanması,
4. AT-EFTA işbirliğinin desteklenmesi,
5. Özellikle,

---

* Bu öneriler TUSİAD'm da katıldığı UNICE toplantılarında görüşüldükten sonra son şeklini almıştır.

- Ekonomi politikaları arasında uyum sağlanması,
  - Teknolojik işbirliğinin arttırılması,
  - Endüstrinin gerçek ihtiyaçlarına uygun bir rekabet politikası,
  - Gerçekçi bir sosyal politikanın geliştirilmesi,
- gibi ve benzeri önlemler ile üretken yatırımların teşvik edilmesi.

Hemen hemen 4 yıl geçti. Geriye baktığımızda görev süresi dolan Delors Komisyonu'nun bütün bu alanlarda gösterdiği başarının övgüye layık olduğunu görüyoruz. Gelecek 4 yılın ise çok daha verimli olacağını ümit ediyoruz.

2. Başarılı politikalarımız devam etmelidir. 1992 programının gerçekleşmesi sürecinde henüz yarı yoldayız. Gelecek 4 yıl için UNICE'nin önceliklerinin 1985' tekilere çok benzediğini görmek bizim için sürpriz değildir.

3. Politika ve iş hayatı tanınmayacak ölçüde değişmiştir. 1985 yılında, Avrupa uzun bir kış uykusundan uyanmış ve başlangıçta yavaş olmak kaydıyla canlanmaya, harekete geçmeye başlamıştır. Bugün

durdurulması imkansız görünen bir dinamizm oluşmuştur. "1992 kavramı" tüm dünyanın hayaline yerleşmiştir. Gelecek 4 sene ilginç ve hareketli olacaktır.

Avrupa'da uzun senelerdir göremediğimiz bir ekonomik gelişme seviyesi bu prosesi desteklemektedir. Sanayinin yeniden yapılanmasını ve iç pazarın yeni şartlarına uyum sağlamasını kolaylaştıracağı için bu gelişme seviyesinin devam ettirilmesi şarttır.

4. Bununla birlikte, herşeyin olumlu olduğu söylenemez: Dış rekabet eskiye göre çok kuvvetlidir. Korumacı baskılar artmaktadır. AT içinde, Beyaz Kitap'taki en karmaşık ve ihtilaflı noktaları çözmek zorundayız. Gelecek 4 yıl çok ilginç olacak, fakat engelleri aşmak ve aşama kaydetmek büyük bir dikkat, çok çalışma ve kararlılık gerektirecektir.

Özellikle ticari engellerin kaldırılması ile ilgili politik açıdan güç konular ile ilgilenmek yerine sosyal politikanın okşayıcı havasına uyan ve sorumluluklarını yerine getirmeyenleri sanayinin ortaya koyması gerekmektedir.

Bazı politikacıların ve sendika temsilcilerinin, yeni bir gerçeği keşfetmiş gibi, "sosyal boyutlar olmaksızın iç piyasayı gerçekleştiremezsiniz" dedikleri sık sık duyulmaktadır.

Bu öneri doğrudur. İnsanların yaptığı ve insanlar için yapılan herşeyin bir sosyal boyutu vardır. Bu gayet açıktır. Ancak politikacılardan hiç "öncelikle iç pazarı yaratmadan Avrupa'nın sosyal boyutu geliştirilemez" diyenler oldu mu?

Uzun yıllardır Avrupa iç pazar oluşumunu ihmal etti. Sonuç, düşük ekonomik gelişme ve 16 milyon işsizdir. Bu durum kesinlikle sosyal boyutun gelişmesine hiçbir katkıda bulunamadı.

5. Böylece, UNICE için birinci öncelik iç pazarın gerçekleşmesi için Beyaz Kitap'taki takvimin zamanında tamamlanmasıdır.

— Fiziki engellerin kaldırılması işlemlerinin tamamlanması için kuvvetli bir politik irade gereklidir. (Bazı üye ülkeler, özellikle İngiltere, bu konu da isteksizdir).

— Teknik engeller makul bir hızda kaldırıl-

maktadır. Fakat yeni yaklaşım daha fazla direktifi gerektiriyor. Tutarlı bir belgeleme politikası tasarlanmalıdır. Belgelerin karşılıklı olarak tanınması sağlanmalı, Topluluk patenti ve ticari markası hazırlanmalıdır.

— Mali engellerin kaldırılması ile ilgili Komisyon'un önerdiği önlemler revize edilmeli ve daha geliştirilmelidir. Özellikle KDV "Kliring Sistemi" sanayiye ağır idari masraflar yükleyecektir. Dolaysız vergilendirmenin, rekabeti ne ölçüde bozacağını belirlemek üzere bir inceleme yapılmalıdır.

Sanayi üzerindeki toplam vergi yükü, Avrupa'nın rakiplerine göre ne durumda olduğunu belirlemek üzere hesaplanmalıdır.

Üç direktiften oluşan paket (ana şirket ve yan kuruluşlar, şirket birleşmeleri ve şirket bölünmeleri ile anlaşmazlıkların hakem kararıyla halledilmesi) uygulanmalıdır.

— Piyasaların liberalizasyonu ve açılması faaliyetlerine, özellikle aşağıdaki sektörlerde ciddi bir şekilde devam edilmelidir:

- Bankacılık, sigorta ve mali hizmetler,
- Telekomünikasyon,
- Kamu alımları,
- Ulaştırma,
- Enerji,

– Sınırlar ötesi işbirliğini teşvik edici bir ortamın yaratılması için önlemler alınmalıdır. Örneğin:

- Sınırlar ötesi birleşmeler ile ilgili 10'cu direktif (UNICE, bu direktif ile ilgili olarak "birlikte karar" konusunda engelleri kaldırmak için önerilerde bulunmuştur).
- Topluluk boyutu olan birleşmelerin AT tarafından kontrolü.

Bununla birlikte UNICE, Komisyon tarafından bu önlemle ilgili olarak belirlenen taslağa göre teklif edilen Avrupa Şirketler Yasası'nın faydalı veya uygulanabilir bir araç olduğundan şüphelidir.

- İç pazarı yaratırken Komisyon, AT direktiflerinin ulusal yasalara dahil edilmesini ve tutarlı bir şekilde uygulanmasını sağlamalıdır. AT Yasaları konulduğunda aynı konudaki ulusal yasalar yürürlükten kaldırılmalıdır. İki seviyeli bir kontrol olmamalıdır. "Herzaman, bir iş başka bir se-

ve bütçe poilitikalarının birbirine yaklaşmasından ve daha yakın koordinasyonundan yanadır.

Avrupa Para Sistemi disiplinleri daha sıkılaştırmalı ve Pound'un döviz kuru mekanizmasına katılımı teşvik edilmeli ve sistem kuvvetlendirilmelidir. UNICE parasal işbirliği konusunda Delors Komitesi'nin çalışmalarını takip edecek ve teşvik edecektir.

11. Sosyal politika konusunda ise UNICE, Komisyon'un üye ülkelere baskı yaparak 1986'da çıkarılan Ortak Büyüme Stratejisi'ni uygulamalarını sağlamasını isteyecektir. Ayrıca Aralık 1986 tarihli Sosyal Konsey Teklifi'nin pratikte uygulamaya konması için somut girişimlerde bulunulmasını isteyecektir. Bu iki önlem işsizlik probleminin çözümü için yol göstermektedir.

UNICE, AT Komisyonu'na aşağıdaki alanlarda Topluluk faaliyetlerini desteklediğini belirtecektir.

- Sağlık ve güvenlik,
- İşçi mobilitesi ve diplomaların karşılıklı olarak tanınması,
- Eğitim ve öğretim,
- Fırsat eşitliği.

Bununla birlikte, UNICE "destek olma" prensibine uymayan veya sosyal ödemelerin maliyetini arttıran, idari yükü çoğaltan veya yönetim esnekliğini kısıtlayan AT'nun sosyal önlemlerine şiddetle karşı çıkacaktır.

UNICE sosyal diyalogu desteklemeye devam edecektir. Ancak, iki taraf da kabul etmedikçe ortak görüşlere dayanarak yeni yasa formüle edilmemesinde ısrarlı olacaktır.

UNICE endüstriyel ilişkileri ile ilgili uygulamaların milli, sektörel ve şirket seviyesinde kendi halinde ve kendi süratleriyle gelişmesine izin verilmesi gerektiğine inanmaktadır. Bilgi, danışma veya birlikte karar alma uygulamalarının Avrupa'da harmonizasyonu ile ilgili hiçbir girişimde bulunulmamalı; çalışma saatleri, ücretler ve hizmetler ilgili diğer konularda ise daha kısıtlı seviyede bir çalışma yapılmalıdır. Zamanla bu tip konular Avrupa'da doğal olarak birbirine yaklaşacaktır. Ancak bu gelişmelerin seyri zorlanmamalıdır.

12.Ortak araştırma ve geliştirme politikası konusunda, UNICE, rekabet edilebilir-

liği arttırabilecek projelere, örneğin Avrupa'nın teknolojik açığı olduğu, elektronik, bilgi teknolojisi, bioteknoloji ve yeni materyeller alanındakilere öncelik verilmesini isteyecektir.

Araştırma-geliştirme programlarından küçük ve orta büyüklükteki firmaların daha fazla faydalanması sağlanmalıdır.

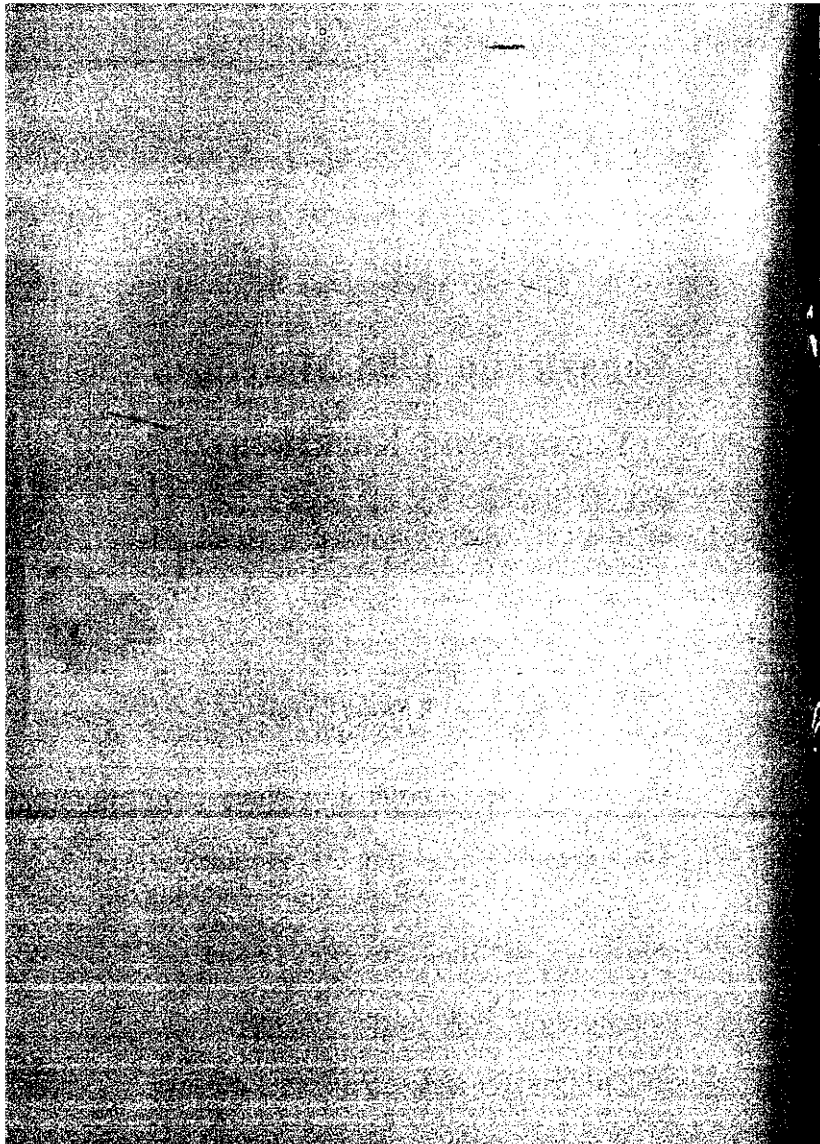
13. Küçük/orta ölçekli girişimlerle ilgili Topluluk politikasını UNICE kararlı bir şekilde desteklemektedir. Öncelik, özellikle iş kurma ile ilgili bürokrasinin basitleştirilmesi, daha iyi enformasyon, eğitim, araştırma-geliştirme faaliyetlerinden daha kolay faydalanılması ile iyi bir iş ortamı yaratılması konularına verilmelidir. "Etki değerlendirilmesi prosedürleri" (Bugün AT seviyesinde yeni düzenlemelerin ufak şirketler üzerindeki etkilerini ölçmek için kullanılıyor) tüm ülke hükümetleri tarafından benimsenmelidir.

14. Son olarak çevre politikası konusunda UNICE, AT aksiyon programına olan desteğini sürdürecektir. AT direktiflerinin milli konularla uygun bir hale getirilmesini ve yürürlüğe konmasını isteyecektir. Bu-

Sanayicinin 1988 Macerası:

Yağmurdan Kaçarken...

**Bülent Eczacıbaşı
TUSİAD
Yönetim Kurulu Üyesi**

"Zor Bir Yıl" a Girerken

Geçtiğimiz yılın başında birbirlerinin yeni yılını kutlayan sanayiciler "zor bir yıla giriyoruz" görüşünü ısrarla tekrarlıyorlardı. Aslında uzun bir süreden beri her yılın başında işadamlarının yeni yıl kutlama mesajlarına eklemeyi alışkanlık edinmiş oldukları bir saptamaydı bu. O açıdan, değişen bir şey yoktu.

Farklı olan, yeni ekonomik kararlar beklentisinin yarattığı gergin ortamdı. 1987'den olumlu ekonomik sonuçlarla çıkılmamıştı. Enflasyon beklenenin çok üzerinde gerçekleşmiş; fiyat artışları özellikle yılın son aylarında yoğunlaşmış; resmi kurlar ile dövizin serbest piyasa değeri arasındaki fark açılmıştı. 1987'nin hareketli siyasi ortamı ekonomik şartların gerektirdiği

ciddi önlemlerin alınmasına izin vermemişti. Nitekim ekonominin yönetimi ile görevlendirilen Devlet Bakanı Yusuf Ozal 1987'nin yüksek enflasyonunu yıl içinde yaşanan ara seçimler, referandum ve genel seçimlere bağlarken demokratik bir ülkede ekonomi yönetiminin güçlüğüne çok açık yürekli biçimde dile getiniyordu. Şimdi seçimleri geride bırakan hükümetin bir dizi sert ekonomik önlemi kısa sürede uygulamaya koyması beklenmeliydi. Şubat ayına girilirken Yüksek Planlama Kurulu'nun 1988'e ilişkin büyüme hedefini %5, enflasyon hedefini ise % 32 olarak belirlemesi, enflasyonla mücadelede çok ciddi önlemler alınacağı beklentisini arttırıyordu.

Şubatın Getirdikleri

Ancak, 4 Şubat'ta açılan ekonomik önlemler paketinin sanayicinin yarasına merhem olamayacağı hemen belli oldu. Tüm mevduat faiz oranları, mevduat münzam karşılıkları ve dispoñibilite oranları arttırılıyor; vadesiz mevduat faizi % 36'ya yükseltiliyor; bunlara bağlı olarak kredi maliyetlerinde yaklaşık % 15 düzeyinde artışlar oluyordu. Bunun yanı sıra ihracatçının dövizini daha kısa sürede getirmesini teş-

vik eden ve ithalata geçici kısıtlamalar getiren önlemler açıklanıyordu.

4 Şubat kararlarının kısa dönemli sonuçları ekonomik açıdan olumlu oldu. Mevduat artış hızında ve döviz girişlerinde yükseliş sağlanırken, dövizin resmi değeri ile serbest piyasa değeri arasındaki fark çok alt düzeye indi. Sanayici açısından olumlu bir değerlendirme yapma olanğı yoktu. Kredi faizlerinin yüksekliğinden yakınan sanayici daha da artan finansman maliyetleri ile karşı karşıya bırakılmıştı. Üstelik frene sertçe basılması sonucunda piyasada durgunluk baş göstermeye başlamış, üretimde yavaşlama kaçınılmaz olmuştu. Sanayici tam anlamıyla yağmurdan kaçarken doluya tutulmuştu.

4 Şubat kararlarının şaşkınlığı içinde çeşitli yorumlar yapılırken ekonomiden sorumlu Devlet Bakanı Yusuf Özal'ın başlatığı bir girişim sanayiciler için yeni bir ümit ısıtıyordu. Yusuf Özal TÜSİAD ve diğer meslek kuruluşlarının başkanları ile aylık dialog toplantıları yapacaktı. Sanayiciler bir süreden beri Ankara ile dialogun yetersizliğinden şikayet ediyorlar, özellikle TÜSİAD Başkanı Ömer Dinçkök

bu diyalogun geliştirilmesi için en çok çaba sarfeden özel sektör sözcülerinin başında geliyordu. Birer ay ara ile yapılan toplantılar iki tarafın birbirini dinlemesine fırsat yarattıysa da, sanayinin temel sorunlarına çözümler içeren sonuçlar bu görüşmelerden çıkarılamadı.

Sağırılar Diyalogu 1988

Bu olumlu girişime rağmen, 1988'de sanayicinin gerek hükümet gerekse kamuoyu ile diyalogunda hiç bir gelişme elde edilememesi ilginçti. Yıllardır süregelen bu üçlü "sağırılar diyalogu" tekrarlanırken, sanayici kendisine yöneltilen iddialara bilimsel, rakamlara ve araştırmalara dayanan yanıtlar vermekte yine çok başarısız kaldı. Ekonomiyi çok iyi bilen kişilerin görüşüne göre sanayici halka açılmamakta hala direniyordu. Sıkıntıların asıl nedeni buydu: Enflasyon düşmeden faizlerin düşmesi beklenmemeliydi. Sanayici negatif reel faiz alışkanlığından ve ümidinden artık vazgeçmeliydi. Yüksek faiz enflasyona neden olmazdı. Yüksek faizin talebi kısıc etkisi dünyanın her yerinde bilinirdi. ISO'nun 500. Büyük Firma Araştırması'na dayanarak basında yer alan rakamlar da sa-

nayi kuruluşlarının kârlarının nasıl arttığını gösteriyordu. Asıl sanayiciler zaman yaparken daha insafli olmak zorundaydılar. Batmak istemeyen sanayiciler hesaplarını iyi yapmalıydılar ve mutlaka küçük-melîydiler.

Sanayiciler ise, kendileri için çok açık ve basit olan bazı gerçeklerin sanayie biraz uzak olan çevrelere niçin anlaşılamadığını bir türlü kavrayamadılar. Hiç bir ekonomik konuda olmadığı gibi halka açılmada da "direnme" söz konusu olamazdı. Yüksek enflasyon ve yüksek faiz halka açılmaya uygun bir ortamın yaratılmasını engelliyordu. Zira sermaye piyasası en kötü yıllarından birini yaşamaktaydı. Teletaş örneği, hükümetin kendi özelleştirme programının durumu gözler önündeydi. Tüm kaynakların % 95'i devlete akarken sanayinin kaynak sorununa çözümü kısa dönemde sermaye piyasasında aramak boşunaydı. Kredi faizleri konusunda ise, hiç bir sanayici negatif reel faizli finansman kaynağı beklentisi ve ümidi içinde değildi. Ancak % 32 olarak ilan edilen enflasyon hedefi ile % 65 düzeyindeki bir yıllık mevduat faizi ve % 120'lere varan kredi faizleri arasında uçurumlar vardı. Devlet her-

şeyden önce kredi faizlerine kendi eklediği yükleri kaldırarak bu farkı azaltmaya çalışmalıydı. Büyük sanayi kuruluşlarının elde ettiği iddia edilen kârlar enflasyonun erozyonu dikkate alınarak değerlendirilmeliydi. Önemli olan kuruluşların mali bünyelerinin giderek ne ölçüde bozulduğuydu. Türk Sanayinin en köklü ve en büyük kuruluşlarından üçünün daha 1988 içinde ödeme güçlüğü içinde düşmesi herhalde tesadüf değildi.

Nasrettin Hoca'nın Anahtarı

Faizlerin fiyatlara etkisi de sanayici açısından "gün gibi aşıkâr"dı. Maliyetleri içinde çok yüksek oranlara tırmanan faiz payını sanayicilerin fiyatlara eklemekten başka hiç bir çareleri yoktu. Enflasyonun faturasının sanayiciye çıkarılması ise en büyük haksızlıktı. Enflasyonun ana nedeni kamu açıklarıydı. Bu açıklar yine yüksek faiz nedeniyle daha da artmaktaydı. Asıl neden meydana iken enflasyonun suçunu sanayicide aramak, anahtarını karanlık bahçede düşürmüş olduğu halde, "burası daha aydınlık" diyerek sokaktaki fenerin altında arayan Nasreddin Hoca'nın hikayesini andırıyordu.

Aslında sanayici açısından kendisine yapılan öneriler arasında en tutarlı ve gerçekçi olanı "küçülme" önerisiydi. İşletme hesaplarına biraz yatkın olan kişiler şu basit matematiksel gerçeği kolayca görebiliyorlardı: Normal karlılık oranları içinde çalışan ve dış kaynak kullanan işletmeler, enflasyon-faiz ilişkisi böyle devam ettiği sürece uzun dönemde enflasyon kadar dahi satışlarını arttıramazlardı. Arttırmaya çalıştıkları takdirde, karları artan işletme sermayesini karşılamaya yeterli olmayacağından, dış kaynak kullanım oranı giderek yükselir, mali bünye giderek bozulurdu. Küçülme mikroekonomik açıdan doğru gözükse bile çelişki şu noktadaydı: Sorun, birkaç şirketin değil, sanayinin çok büyük bir kısmının sorunu gibi gözük-tüğüne göre, bu genel küçülme Türk Sana-yini hangi noktaya götürürdü? Ayrıca, bir-iki yıllık bir kriz dönemi dışına çıkı-larak sorunların 5-10 yıllık bir süreyi kap-sadığı gözönüne alındığında, küçülme öne-risini tutarlı görmek mümkün müydü?

Irak Şoku

İsadamlarının hiç kuşkusuz en büyük dertlerinden biri de ekonomik ortamdaki

belirsizliğin hükümetin sık sık değişen kararları ile daha da belirsiz hale getirilmeydi. 1988'de bu konuda da herhangi bir iyileşmeye kavuşmayan sanayiciler, Mayıs ayında Para Kredi Kurulu'nun Irak'a yapılacak ihracat bedelinin ödenme biçiminde yaptığı değişiklikle "şoka" girdiler. Irak'ın Türkiye'ye olan borçlarının artması üzerine Irak'a kredili ihracat kesilince, daha önce işlemleri tamamlanmış olan ihracatta mal bedelinin hemen ödenecek kısmı da % 78'den % 58'e düşürülüyordu. İhracatçı sanayicilerin çok büyük tepkisine neden olan bu karar, daha sonra çeşitli şekillerde yumuşatıldıysa da, acele verilen kararlarla kazanılmış hakların dahi elden gidebileceğini savunan sanayicileri haklı çıkardığı gibi, özel sektör-hükümet dialoğunda geçici bir sertleşmeye de neden oldu.

En Büyük Sorun

Bugün birçok işadama göre sanayicinin içinde bulunduğu belirsizlik ortamı belki de sorunların en başta gelenidir. Çünkü sanayi günlük kararlarla yürütülebilen bir uğraş alanı değildir. Uzun dönemli stratejilere göre büyük yatırımların yapılması;

... ve ve dış satışların planlanması-
... yetiştirilmesini gerektirir. Ti-
... olarak, kısa dönemli ka-
... sıratla başka alanlara
... sanayide mümkün olmaz.
... şeklini kolayca değiştiri-
... yeni ve çok farklı ürünler kolay-
... alınmaz. Yatırımlarını plan-
... sanayici hammaddelerini, hangi
... ithal edeceğini, kredisini hangi
... alacağını, ihracatta kendisine ne
... verilebileceğini bilmek zo-
... Sanayicinin çalışma ortamında
... yolların yıllardır sağlanamamış ol-
... sanayiciyi yatırımdan caydırır bir
... oluşturmaya başlamıştır. Aşırı be-
... ortamına, hükümetin sanayinin so-
... yeterli kadar egilmediği inancı
... sanayicinin sanayiden kaç-
... en büyük tehlike olarak ortaya
... Bu olguyu ISO Yönetim Kurulu
... Nurullah Gezgin yaz aylarında
... ile yapılan bir söyleşide şöyle
... : " ... Türk sanayicisi sana-
... olmanın pişmanlığını yaşamaya baş-
... Bu çok önemli bir hadisedir. (...) Bu-
... al sat daha cazip oldu. Bugün bu şart-
... insanın sanayici olması için bir ta-
... ve çılgın olması lazım. İşin

böyle manevi yönünü düşünerek hareket edersek, o kadar sıkıntılar var ki, bunlar insanı teşebbüsünden alıkoyuyor. Bu nedenlerden dolayı Türkiye'de kimsenin sanayi yatırımı yapma isteği kalmadı"

Bitmeyen Tahterevalli

İTO Yönetim Kurulu Başkanı Yalın Erez de belirsizlik ortamının en önemli unsurlarından faiz konusuna dikkati çekerek şöyle diyordu(*): "Türkiye'de ekonomik istikrar sağlanamadı. (...) 1984'den 1988'e kadar faiz oranlarında 50'nin üzerinde değişme var. Dört sene zarfında faiz oranlarında bu kadar değişiklik olursa, ekonomide bir terslik vardır".

Gerçekten işadamları yıllardır devam eden faiz tahterevallisinin 1988'de de sonunun gelmeyeceğini açıklıkla gördüler. Subat'daki yükselişten sonra Ağustos-Eylül aylarında faizlerde yeni bir düşüş eğilimi izlendi. Merkez Bankası'nın vadesiz mevduat faizini % 10'a düşürmesi üzerine bankalar da kredi faizlerini indirmeye başladılar. Ancak 12 Ekim'de açıklanan kararlarla önce mevduat faizleri serbest bırakıldı, birkaç gün sonra da bir yıllık mevduat

Türk Henkel Dergisi, Ağustos 1988

faizine % 85 tavanı getirildi. Bankaların % 80-90 dolayında belirledikleri kredi faizleri ise kredilerin efektif maliyetini daha önce hiç görülmemiş noktalara çıkararak % 140 düzeyine ulaştırdı. Yılsonu yaklaşırken bankaların toplanan yüksek maliyetli mevduatı plase edememeleri sorunu gündeme gelmiş, faizlerde birkaç puanlık indirimler duyurulmaya başlanmıştı.

Lokomotif Duraklıyor

1988'de sanayimiz için en ölümsüz gelişmelerden biri de iş barışı alanında izlendi. Beklenenin hep üzerinde gerçekleşen enflasyonun etkileri toplu iş sözleşmelerini kızıştırarak giderek yayılan grevlere neden oldu. Grevde kaybolan işgünü sayısı, 12 Eylül öncesi dönemindeki rakamları da çok geride bırakarak 3 milyon düzeyine yaklaştı.

Yılın son haftasına girilirken sanayi kesimindeki küçülmenin boyutlarını gösteren rakamlar ISO tarafından açıklandı: Yılın üçüncü üç aylık döneminde 1987'nin aynı dönemine göre -% 5-6 oranında küçülme görülüyordu. 1987 yılında bir yıl öncesinin aynı dönemine göre sürekli ar-

tan imalat sanayi büyüme hızı 1988 yılı ilk üç ayında da artmış ve 1983'den bu yana en yüksek orana (% 16.2) ulaşmıştı. İkinci üç aylık dönemden itibaren gelişme tam tersine dönmüş, bu sefer aynı yıllar içinde ulaşılan en düşük büyüme hızı olan % 1.6'ya düşmüştü. Üçüncü üç aylık dönemde gelişme daha da dramatik bir hal almıştı ve tek negatif (-%5.6) gelişme ortaya çıkmıştı.

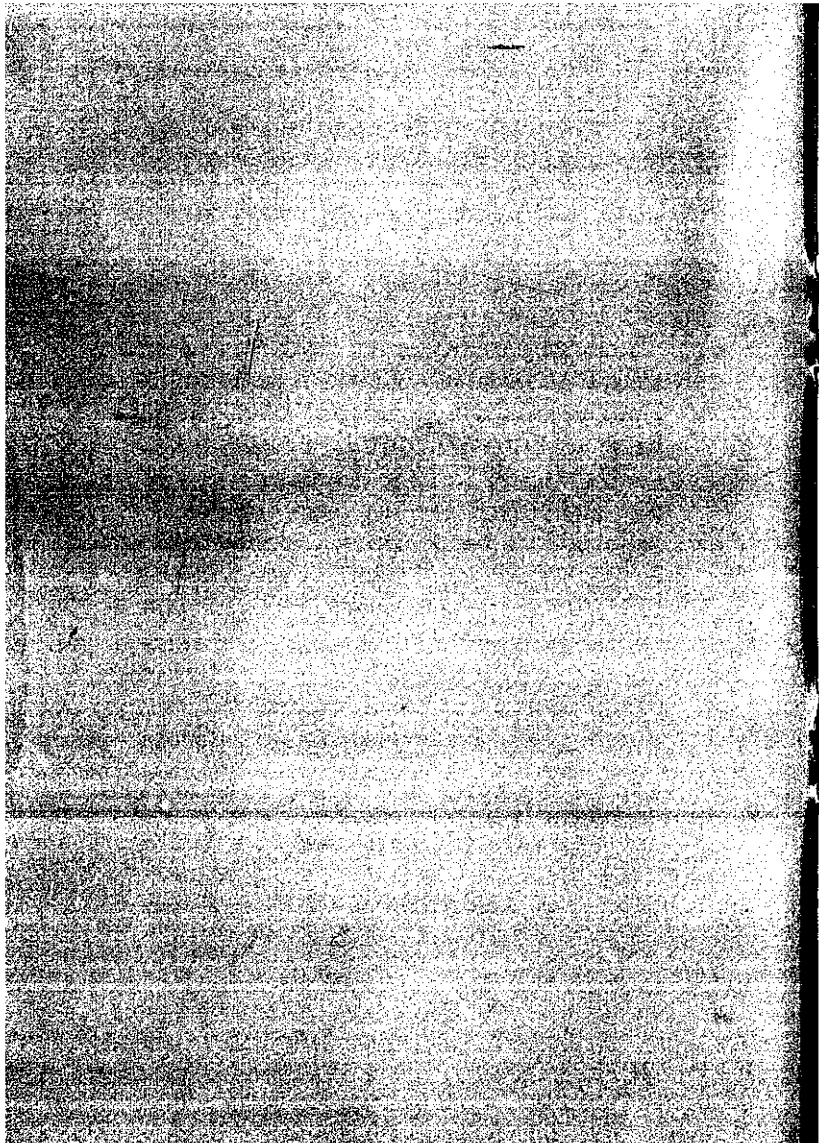
ISO imalat sanayi üretim endeksi (1982=100) bir önceki yılın aynı dönemine göre değil, bir önceki üç aylık döneme göre yorumlandığında ise 1988'deki olumsuz gelişme çok net biçimde görülüyordu. Bir önceki üç aylık dönemlere göre sırasıyla -% 7.0, -% 6.6, -% 16.3 oranlarında üretim azalışları meydana gelmişti.

ISO raporu, kapasite kullanım oranındaki düşüklüğün nedeni olarak da talep yetersizliğinin önemini arttırmaya başladığını ve finansal güçlüklerin önüne geçtiğini ortaya koyuyordu. Raporda, bu sonuçlara göre GSMH'da ilk tahminde verilen % 7.2'

lik büyümeye ulaşılmasının mümkün olmayacağı belirtilirken, "1988'de sanayi sektörü ekonominin lokomotifliğini terketmiş görünmektedir" deniyordu.

Rastgele...

Amerikalı yazar George F. Will, Newsweek Dergisi'ndeki köşesinde 1987 yılını değerlendirenken şöyle yazmıştı: "1987 yılı bir balık olsaydı, oltamızdan çıkarır tekrar denize atardık". 1988 sonunda sanayicinin beklentilerini ve düşkünlüğünü çok güzel özetleyen bir benzetme... Yeniden gözleri dalgalara dalıp giderken sanayicilerin birleştikleri bir nokta var: 1989 çok daha zor bir yıl olacak.

nunla birlikte, şirketler çevre konularındaki amaçların nasıl yerine getirileceği konusunda kendileri karar vermelidirler. 'Kirleten Öder' prensibi tam olarak uygulanmalıdır. Standartlar elde bulunan en iyi teknik bilgilere dayanmalı ve maliyetler/faydalar ile çevresel önlemlerin rekabet üzerindeki etkileri dikkatle izlenmelidir. Sanayi ile sıkı bir danışma ve kuvvetli bir uluslararası koordinasyon sistemi geliştirilmelidir.

15. Özetle, bunlar UNICE'nin Komisyon'da benimsenmesini istediği belli başlı önceliklerdir. Bunu yaparken, UNICE, tek pazarın yaratılmasına yapıcı bir şekilde katkıda bulunmak istediğini belirtmektedir. Bununla birlikte, bazı AT girişimlerinin işaleminin görevlerini tam olarak yapmaktan alıkoyduğuna inanırsa, yanlış uygulamalara karşı sesini yükseltmekte tereddüt etmeyecektir. Bu görev, tüm Avrupa vatandaşlarının yaşam standartlarını sağlayan sermayenin yaratılmasıdır.

Avrupa Sanayi ve İşverenler Konfederasyonları Birliği (UNICE)

Avrupa'da sanayi ve iş aleminin resmi sözcüsü olarak kabul edilen UNICE, 1958 yılında kuruldu. Merkezi Brüksel'de olan Birliğe 1 Ocak 1988 itibariyle 22 Avrupa ülkesinden 33 federasyon üyedir.

TÜSİAD'ın 1988 yılında üye olduğu UNICE'nin ana amaçları; üyelerce temsil edilen firmaların ortak amaçlarını gerçekleştirmek, üye organizasyonların Avrupa politikalarını koordine edebilecekleri bir ortam yaratmak, Avrupa Topluluğu karar merkezlerinin UNICE'nin görüş ve politikalarını tam anlamı ile dikkate almalarını sağlamaktır.

Birliğin başlıca faaliyetleri şöyle özetlenebilir :

1. Tüm Avrupa kuruluşları ile sağlam ilişkiler sürdürmek ve ilgilendikleri konular hakkında sürekli bilgi vermek,

2. Amacı, Avrupa'da yürürlüğe konan politikaları ve kanun tasarılarını incelemek ve UNICE'nin bunlar hakkındaki görüşlerini belirlemek olan Komite ve Çalışma Gruplarını örgütlemek ve yetkililere sanayi ve işalemi tarafından istenen yeni politika ve kanunların hazırlanması konusunda etki yapmak.

3. Gerek ulusal, gerekse AT düzeyinde UNICE'nin görüş ve politikalarını yayımlamak ve yaymak.

UNICE'nin önceliklerinin başında Tek Pazar'ın tamamlanması ve AT ve EFTA ülkelerinden oluşan Avrupa Ekonomik Alanı'nın geliştirilmesi gelmektedir. Öte yandan, teşebbüsler için daha uygun bir ortam yaratılması, Avrupa'da teknoloji ve araştırma-geliştirme faaliyetlerinin geliştirilmesi; Avrupa'nın ekonomik ve sosyal bütünleşmesinin desteklenmesi, UNICE ve ETUC (European Trade Union Confederation) arasındaki sosyal diyalogun pekiştirilmesi, adil rekabet kurallarına dayanan dünya ticaretinin desteklenmesi diğer hedefler arasındadır.

UNICE; Avrupa Komisyonu ve Parlamentosu, Ekonomik ve Sosyal Komite, Bakan-

lar Konseyi ile alışmaları Avrupa işalemini etkileyen çeşitli resmi ve gayri resmi kuruluşlarla sürekli işbirliği halindedir.

Birliğin günlük işlerinden Brüksel'deki daimi Genel Sekreterlik sorumludur. Genel Sekreterlik çeşitli departmanlara ayrılmıştır. Kendi alanlarında çalışmalar yapan departmanlar 5 komiteye idari ve teknik destek verirler. Federasyonlardan gelen uzman sanayicilerden oluşan komiteler UNICE politikasının formüle edilmesine yardımcı olur ve Yürütme Komitesi ile Başkanlar Konseyi tarafından kabul edilen stratejilerin uygulanmasını sağlarlar. Bunlar; Ekonomik ve Mali işler Komitesi, Dış İlişkiler Komitesi, Sınai işler Komitesi, Sosyal işler Komitesi ve şirket işleri Komitesidir. Bu komitelerin faaliyet alanları ve organizasyon şemaları aşağıdadır:

I. Ekonomik ve Mali İşler Komitesi

Çalışma gruplarının öncelikleri ve esas görevleri:

1. Mali İşler Grubu:

Özel yatırımlar, girişimlerin finansmanı, faiz oranları, mali mühendislik, büyük alt-yapı projelerinin finansmanı, sermaye hareketlerinin liberalizasyonu, mali piyasaların işleyişi ve mali hizmetler.

2. Avrupa Para Sistemi/ECU Ad Hoc Grubu:

Avrupa Para Sistemi'ndeki gelişmelerin takibi ve ECU kullanımı.

3. Vergi Politikası ve Mali Ödentiler Grubu:

Mali ve sosyal ödentilerin firmalar üzerindeki yükü. Düzeltici önlemler.

4. Vergi uzmanları grubu:

Beyaz Kitap'ın iç pazarın tamamlanması ile ilgili III'üncü bölümünün uygulanması. Amerikan mali reformu.

5. Ekonomik Durum Grubu:
Ekonomik politika hakkında durum raporları hazırlanması.

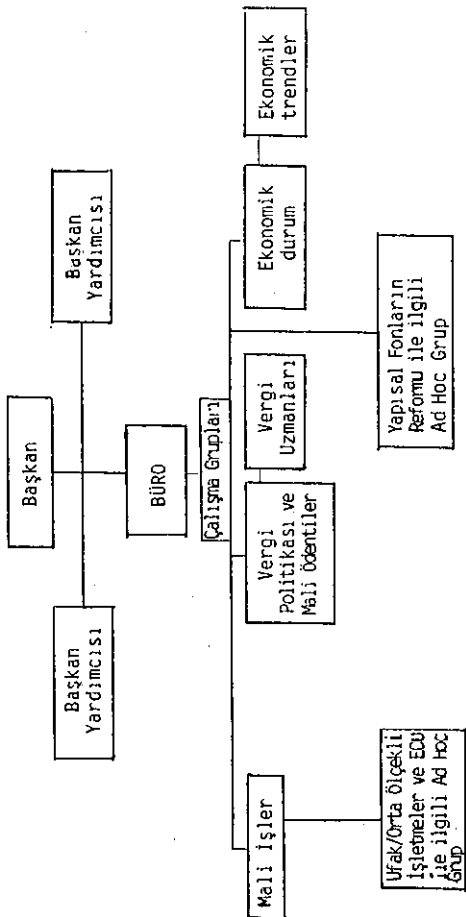
6. Ekonomik Trendler Grubu:
Ekonomik trendlerin analizi.

7. Yapısal Fonların Reformu ile İlgili Ad Hoc Grup:
Yapısal fonlar ile ilgili Komisyon tekliflerinin incelenmesi.

8. Diğer görevleri:
– Komisyon'un yıllık ekonomik raporuna UNICE'nin katkılarını hazırlamak,
– Sosyal diyaloga, makro-ekonomik grup toplantılarına katılmak.
– Ekonomik ve Sosyal Komite veya Avrupa Parlamentosu gibi kuruluşların toplantılarına katılarak UNICE'nin mali ve ekonomik konulardaki görüşlerini savunmak,
– Daha geniş konularda (Avrupa firmalarının rekabet düzeyi gibi) raporlar hazırlamak.

Çalışma gruplarının herbiri yılda ortalama 2-3 kez toplantı yapar.

EKONOMİK VE MALİ İŞLER KOMİTESİ

II. Sosyal İşler Komitesi

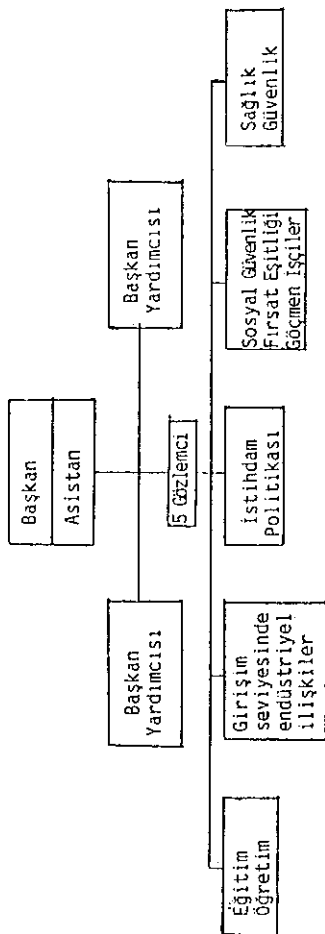
Destekleme Grupları: Diğer gruplara göre daha ad hoc toplanırlar ve konuya göre katılım sağlanır.

İşgücü piyasası: Çalışma süresi, istihdam faktörleri ve büyüme / istihdam ilişkileri ile ilgili Data Bank, uyum ile ilgili durum raporu.

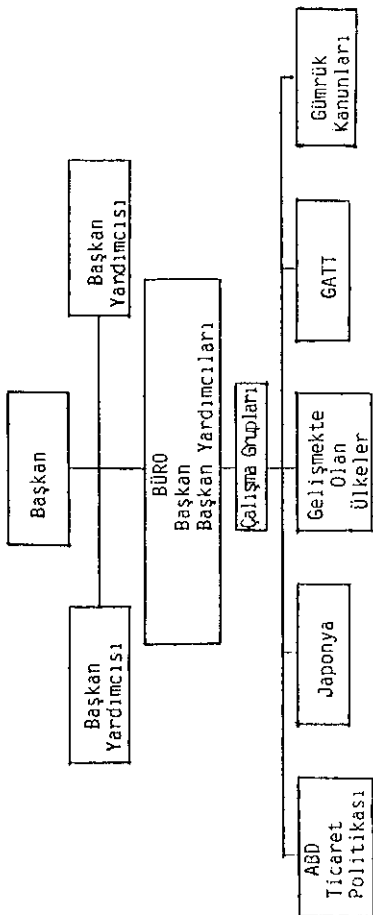
Sağlık ve güvenlik: AT Danışma Komitesi ve bunun "Adhoc" grupları ile olan ilişkilerin koordinasyonu, "UNICE'nin işyerlerinde sağlık ve güvenlik ile ilgili yaklaşımı" konusunda durum raporu.

Diğer Ad-Hoc gruplar: İstihdam ile ilgili Daimi Komite, "Yeni Teknolojiler" grubu sosyal diyalogu, Dublin Foundation Koordinasyonu.

SOSYAL İŞLER KOMİTESİ

DIŞ İLİŞKİLER KOMİTESİ

V. Şirket İşleri Komitesi Çalışma Grupları

Çalışma grupları:

1. Rekabet Grubu:

Rekabet politikası, birleşmelerin kontrolü, blok muafiyet yönetmelikleri, özellikle imtiyaz hakları hususunda blok muafiyetler, rekabet kurallarının ortak yatırımlara uyarlanması, devlet yardımları konusunda şeffaflık, rekabet kurallarının uygulanması ile ilgili prosedürler.

2. Tüketici İşleri/Pazarlama Grubu

Özellikle adaletsiz kontrat maddelerine, yanıltıcı reklamlara karşı tüketici kuruluşların mahkemelere başvuru haklarına rağmen tüketiciyi korumayı hedefleyen direktifler.

Tüketim mallarının güvenliği, çerçeve direktifleri, evdeki kazalar hakkında bilgi toplama sistemi, çabuk bilgi alış-verişi için sistem, güvenlik kampanyaları, tüketici kuruluşları ile diyalog, genç tüketicilerin eğitimi, sansürsüz televizyon.

3. Teknik Engeller Grubu:

Teknik engellerin kaldırılmasına yönelik "yeni yaklaşım"ın desteklenmesi ve Avrupa'da standardizasyon.

Ulusal kontrol ve belgeleme işlemlerinin karşılıklı olarak tanınması

Üye devletlerde yasal olarak pazara sunulan malların serbest dolaşımının sağlanması.

Avrupa Standartları Kuruluşları (CEN-CENELEC) ve "yeni yaklaşım"ca formüle edilen direktiflerle ilgilenen sanayi kolları federasyonları ile bağlantı.

4. Sınai Mülkiyeti Grubu:

Lisanslar: Patent ve know-how lisansları için blok muafiyet kanunları.

Ticari markalar: Topluluk ticari marka kanunu ve ulusal ticari marka kanunlarının koordinasyonu.

Ticari markaları da kapsayan WIPO faaliyetleri.

5. Patentler:

Topluluk patenti, Avrupa Patent Ofisi ile toplantı, Paris Anlaşmasının yeniden gözden geçirilmesi, Avrupa Komisyonu'nun

birleşik devreler, bilgisayar programları ile ilgili faaliyetleri, Amerika ve Japon sanayileriyle işbirliği ve fikri mülkiyet hakları.

6. Şirket Hukuku Grubu:

Uluslararası şirket birleşmeleri, şirket büroları, şirket satın alımlarındaki anlaşmalar, şirket içi anlaşmalar, şirket tasfiyeleri ile ilgili topluluk direktifleri, 4. ve 5. direktiflerin küçük ve orta ölçekli girişimlerin lehine değiştirilmesi, Avrupa şirketi.

7. Çalışanların Bilgilendirilmesi ve Katılımı:

Çalışanların katılımı ile ilgili olarak üyeler, Vredling direktifinden ve beşinci ile onbirinci şirket hukuku direktiflerindeki gelişmelerden haberdar edilmektedirler.

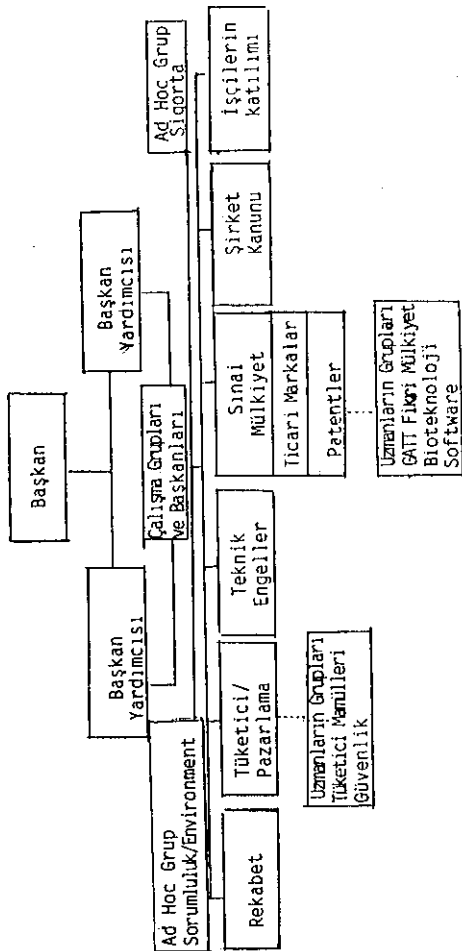
8. Sigorta Grubu:

Sigorta hizmetleri sunma özgürlüğü üzerine direktif.

9. Çevre/Sorumluluk Grubu:

Komisyon ve Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan, çevrenin tahribatının ve atıkların yol açtığı kirliliğin sorumluluğunun kirleten tarafından yüklenilmesine yönelik çalışma.

ŞİRKET İŞLERİ KOMİTESİ

UNICE'ye Üye Federasyonlar

A	Vereinigung Österreichischer Industrieller - VÖI	Avusturya
B	Federation des Entreprises de Belgique - FEB Verbond van Belgische Ondernemingen - VBO	Belçika
CH	Vorort des Schweizerischen Handels - und Industrie Vereins - VORORT Zentralverband Schweizerischer Arbeitgeber Organisationen - ZVSAO	İsviçre
CY	Omospondia Ergodoton ke Viomichanon Kyprou - OEB	Kıbrıs

D	Bundesvereinigung der Deutschen Arbeitgeberver- bande e. V.-BDA Bundesverband der Deutschen Industrie e. V.-BDI	Batı Almanya
DK	Industriradet - IR Dansk Arbejdsgiverforening - DA	Danimarka
E	Confederacion Espanola de Organizaciones Empresariales - CEOE	İspanya
EIR	Confederation of Irish Industry - CII Federated Union of Employers - FUE	İrlanda
F	Conseil National du Patronat Français - CNPF	Fransa
GB	Confederation of British Industry - CBI	İngiltere
GR	Syndesmos Ellinikon Viomichanion - SEV	Yunanistan

I	Confederazione Generale dell'Industria Italiana- CONFINDUSTRIA	İtalya
IS	Vinnuveitendasamband Islands - VSI Felag Islenskra Idnrekenda - FII	İzlanda
L	Federation des Industriels Luxembourgeois - FEDIL	Lüksemburg
MW	The Malta Federation of Indusries - MFOI	Malta
N	Norges Industriforbund - NI Norsk Arbeidsgiverforening N.A.F.	Norveç
NL	Verbond van Nederlandse Ondernemingen - VNO Nederlands Christelijk Werkgeversverbond - NCW	Hollanda
P	Associação Industrial Portuguesa - AIP Confederação da Industria Portuguesa - CIP	Portekiz